Türkiye-Azerbaycan askeri ilişkileri – 4

http://www.1news.com.tr/yazarlar/20110429041119344.html
29.04.2011
Yazı dizisine Azerbaycan Savunma Bakanı Sefer Ebiyev'in 7-8 Nisan 2011 tarihli Türkiye ziyaretiyle başlamıştık.
Ama daha yazı dizisini sona erdirmeden önemli bir ziyaret daha gerçekleşti. Türkiye Cumhuriyeti Kara Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Erdal Ceylanoğlu 18-19 Nisan 2011 tarihlerinde Bakü'de en üst düzeydeki siyasal ve askeri makamlarla görüşmelerde bulundu (işin ilginç yanı 15-25 Mayıs 2011 tarihlerinde gerçekleştirilmesi planlanan ABD-Azerbaycan ortak askeri tatbikatının "bazı nedenlerden dolayı" belirsiz bir tarihe ertelendiği de tam olarak bu günlerde doğrulanmıştı. Bu durum aynı zamanda Azerbaycan-Türkiye askeri ilişkilerini ısrarla Azerbaycan-NATO askeri ilişkilerinin mutlak bir parçası olarak görmek isteyenlere mesaj niteliğine de sahipti). Hemen 17-18 Ocak 2011 tarihlerinde Jandarma Genel Komutanı Orgeneral Necdet Özel'in Azerbaycan'da bulunduğunu da hatırlayalım. Benzer yoğunluğa önceki yıllarda da zaman-zaman şahit olmuştuk. Örneğin, 2007 yılında 5-6 Şubat tarihlerinde Azerbaycan Savunma Bakanı Sefer Ebiyev Türkiye'yi ziyaret etmiş Cumhurbaşkanı Sezer, Başbakan Erdoğan, Savunma Bakanı Gönül ve Genelkurmay Başkanı Büyükanıt ile görüşmeler gerçekleştirmişti. Yaklaşık 20 gün sonra Türkiye Cumhuriyeti Genelkurmay Başkan Yardımcısı Ergin Saygun Azerbaycan ziyaretini gerçekleştirmiş Devlet Başkanı İlham Aliyev ve diğer yetkililer ile önemli görüşmeler gerçekleştirmişti. Bundan yaklaşık 10 gün sonra 6-7 Mart 2007 tarihlerinde bu kez Türkiye Cumhuriyeti Kara Kuvvetleri Komutanı İlker Başbuğ'un Azerbaycan ziyareti gerçekleşmişti. 22-25 Mayıs 2007 tarihlerinde ise 8. Uluslararası Savunma Sanayii Fuarı'na katılmak üzere yine Türkiye'de bulunmuştu. Genel olarak 2003 yılından günümüze kadarki süreçte isterse imzalanan anlaşma ve protokoller, isterse de askeri nitelikli ziyaretler açısından kesintisiz bir sürecin işlediği görülmektedir.

Bu tür yoğunluklar önemli olmakla ve kendi başlarına bir değer ifade etmekle beraber ziyaretlerin içeriğinin doluluğu da önemlidir. Mevcut altyapının yeni, daha derin ve daha geniş anlaşmalarla zenginleştirilmesi şarttır.

Nitekim, son yıllarda ilişkilere savunma sanayi boyutunun eklenmesi ve askeri vurgulara da sahip olan stratejik işbirliği anlaşmasının imzalanması olumlu gelişmeler olarak nitelendirilebilir. Sadece son bir ay içerisinde haberlere bakmak bile kısa sürede bu konuda ne kadar önemli mesafe katedildiğini görmek için yeterlidir. 26 Mart 2011'de Türkiye'nin Azerbaycan'ı modern piyade tüfeği projesine davet ettiğine, 29 Mart'ta Azerbaycan'ın Türkiye'nin HAVELSAN şirketinden askeri gemiler için kontrol sistemi, 30 Mart'ta ise Fırtına zırhlı araçlarının alımı için görüşmeler yaptığına ilişkin açıklamalar yapıldı. Yaklaşık 10 gün önce ise geçtiğimiz yıl Türk Savunma Sanayi sektöründen iki şirketin (Roketsan ve Otokar) Azerbaycan'a yaklaşık 270 milyon dolarlık ihracat gerçekleştirdikleri açıklandı. Bu arada geçtiğimiz dönemde Türkiye'nin Azerbaycan Savunma Sanayisi'nin gelişimine katkıda bulunduğu, aynı zamanda Azerbaycan Savunma Sanayisi'nin bazı ürünlerine de ilgi gösterdiği açıklanmıştı.

"İki dost ve kardeş ülke arasında siyasi ve askeri ilişkiler çok iyi düzeyde seyretmektedir. Büyük potansiyele sahip ekonomik ve ticari ilişkilerin daha da geliştirilmesi için ortak çaba sarf edilmektedir." Bu cümleler Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı'nın internet sitesinde yer almaktadır. 2008-2009 döneminde siyasal ilişkilerde yaşanan gerginlik dikkate alındığında "çok iyi düzey" vurgusunun süreklilik açısından sadece askeri ilişkilere atfedilebileceği açıktır. Bu kısa süreli ve kısmi gerginlik dönemi aynı zamanda siyasal gerginlikten etkilenmemesi bağlamında askeri ilişkilerin niteliğinin anlaşılması bakımından da çok önemli olmuştur.

Tüm olumlu boyutlarına rağmen bazı eksiklikleri ve önerileri de ifade etmekte yarar vardır. Azerbaycan Savunma Bakanı Sefer Ebiyev Ocak 2000'de Ankara'yı ziyaret ederken dile getirdiği "Bakü ve Ankara arasında askeri ittifak anlaşması imzalanabileceği" hususunun artık gerçekleştirilmesi gerekir. Azerbaycan'ın bağımsızlığına kavuşmasının üzerinden

yaklaşık 20, Sefer Ebiyev'in açıklamasının üzerinden yaklaşık 11 yıl geçmesine rağmen sadece stratejik işbirliği anlaşması imzalanabilmiştir.

Her iki ülkenin "kırmamak için özen gösterdikleri" Rusya Azerbaycan topraklarını işgali altında tutan Ermenistan ile askeri işbirliği alanını ve süresini her geçen gün daha da derinleştirirken geleceğe ilişkin olarak geniş çerçeveli ve daha özel hususları düzenleyen askeri işbirliği anlaşması imzalanması şart olmuştur. Türkiye'nin ve Azerbaycan'ın önemli komşuları olan Rusya ile ilişkileri tabii ki gelişecektir ve karşılıklı hassasiyetler dikkate alınacaktır. Ama Rusya-Ermenistan askeri işbirliği ne kadar "Türkiye ve Azerbaycan aleyhinde değil" ise, Türkiye-Azerbaycan askeri işbirliği en az o kadar Rusya açısından tehdit olarak görülmemelidir.

Bunun yanı sıra başka adımlar da atılabilir. Örneğin, ortak birlikler oluşturulması konusunda daha da ileri gidilmesi gerekebilir. Zaten Kosova ve Afganistan'da barış gücü faaliyetleri ortak komuta altında gerçekleştirilmişti. Defalarca gündeme getirilen ve aslında zorunluluk da teşkil eden BTC Savunma Gücü oluşturulması ve benzeri adımlar artık şart olmuştur. Bölgede oldu-bittilere fırsat verilmemesi, kalıcı barış, istikrar ve güvenlik açısından Türkiye-Azerbaycan askeri ilişkilerinin ne kadar büyük önem taşıdığı aşikardır.